

Een groener bedrijf via het jaaractieplan voor welzijn op het werk

handleiding 1

een sterke vakbond is
broodnodig

VLAAMS
ABVV

Dit is een uitgave van
Vlaams ABVV
Hoogstraat 42
1000 Brussel
tel. 02 506 82 21
info@vlaamsabvv.be
www.vlaamsabvv.be

Facebook: vakbondABVV
Twitter: @vlaamsabvv

© Vlaams ABVV
Mei 2017
D/2017/7973/1

v.u. Caroline Copers, Hoogstraat 42, 1000 Brussel

Voorwoord

We leven in een wereld in verandering. Er zijn problemen zoals de klimaatverandering, de uitputting van natuurlijke grondstoffen en de groeiende ongelijkheid die opgelost moeten worden op wereldvlak. Hoe kunnen we hier als vakbond een invloed op uitoefenen?

Uiteraard moeten we overheden en grote vervuilers wijzen op hun verantwoordelijkheden, maar om te komen tot een groene en sociaal rechtvaardige economie is meer nodig. Om die omslag te maken, moet iedereen zijn steentje bijdragen. Vele kleine bijdragen maken samen een groot verschil. Een groenere economie is helaas niet per definitie rechtvaardiger, daarom is het nodig dat de vakbond actief betrokken is bij deze transitie.

“The next big thing will be a lot of small things”, je hoort het wel vaker en zeker op het vlak van de groene economie is die slogan van toepassing. Daarom is het belangrijk ook op jouw bedrijf al de eerste stappen te zetten. In deze handleiding willen we jou helpen proberen om een groen project op te zetten op jouw bedrijf dat je via het jaarlijks actieplan voor welzijn op het werk (JAP) kan realiseren.

Deze handleiding helpt je door een andere bril naar jouw bedrijf te kijken en brengt jou wat achtergrond bij rond het JAP. Zo kan je de grote lijnen van jouw groen syndicaal project al beginnen schetsen. Later volgt nog een handleiding die je verder helpt bij de verdere uitwerking met behulp van een aantal thematische fiches.

Veel succes!

KLIMAATKAMERAAD.BE

MAAK MEE JOUW TOEKOMST

DOE MEE,
WORD... **KLIMAAT
KAMERAAD**

Inhoud

Voorwoord.....	3
Inhoud	5
Inleiding	9
Getuigenis: het jaaractieplan als syndicaal werkdocument	10
Wat is een duurzame economie?	12
Hoe help ik mijn bedrijf om duurzamer te worden?	14
Stap 1: QuickScan.....	15
Stap 2: Informatie verzamelen	19
Stap 3: JAP-punten uitwerken	20
Stap 4: Bondgenoten zoeken.....	22
Stap 5: Overleg in het CPBW.....	23
De duurzaamheidsdoelen van de VN als argument	24
Wat (wettelijke) achtergrond.....	25
Stap 6: Opvolging.....	26
Vorming en Ondersteuning	26
Word klimaatkameraad!.....	28

Een groener bedrijf via het jaaractieplan voor welzijn op het werk (JAP)

KLIMAATKAMERAAD.BE

IS DAT JOUW WERELD?

DOE ER WAT AAN,
WORD...

**KLIMAAT
KAMERAAD**

Inleiding

Deze handleiding is de eerste van twee handleidingen in het kader van de JAP-campagne van het milieuteam van het Vlaams ABVV. Met deze campagne willen we ABVV militanten helpen om een rol te spelen bij de verduurzaming van hun bedrijf.

Waarom het JAP?

Het jaarlijks actieplan voor welzijn op het werk is een plan dat de werkgever jaarlijks moet opstellen en concrete voorstellen bevat om het welzijn op het werk te verbeteren. Hoewel het JAP focust op welzijn op het werk, kunnen ook milieu- en duurzaamheidspunten in dit plan worden opgenomen. Er is een vastgelegd adviesrecht voor het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW) of de syndicale delegatie (als er geen CPBW is) en werknemersvertegenwoordigers hebben het recht om ook zelf punten voor te stellen. Hierdoor kan het JAP gebruikt worden om duurzaamheid op de agenda te zetten in jouw bedrijf!

Verloop van de JAP-campagne

Met deze handleiding willen we jou helpen bij de eerste stappen om een syndicale werking rond het JAP op te zetten en aanmoedigen nu reeds aan de slag te gaan met de voorbereiding van JAP 2018.

In de zomer volgt een tweede handleiding met thematische fiches die je kan helpen met het uitwerken van het inhoudelijke aspect van jouw JAP-punten.

Het milieuteam komt naar je toe

Heb je nog vragen? Wil je betrokken worden bij het uitwerken van de thema's, wil je meer uitleg of begeleiding, contacteer ons dan gerust. Op vraag kan het milieuteam langs komen bij jouw plaatselijke afdeling om meer uitleg te geven of je samen met andere militanten collectief te begeleiden bij de uitwerking van het JAP. Contacteer hiervoor jouw secretaris of gewest.

Getuigenis:

KLIMAATKAMERAAD

Naam

Mark Braet

Bedrijf

Lidl

Het jaaractieplan als syndicaal werkdocument

Bij Lidl is het jaarlijks actieplan voor welzijn op het werk een belangrijk werkdocument binnen de vakbondswerking. De werknemers hebben niet alleen veel impact op de inhoud van het JAP, ze volgen ook de uitvoering nauwgezet op. Op deze manier kunnen ze hun bedrijf veiliger en groener maken.

Mark Braet volgt als BBTK afgevaardigde al verschillende jaren het JAP op in het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW). Hij vertelt ons wat belangrijk is om succesvol met het JAP aan de slag te gaan.

Jouw inbreng telt

Aanvankelijk was Mark verbaasd hoe veel van de door de werknemersdelegatie aangebrachte punten gewoon werden overgenomen in het JAP. Vaak wordt bijna de helft van de punten in het JAP door de werknemers geleverd bij Lidl. Ook tekstwijzigingen aan het oorspronkelijke voorstel worden meestal zonder discussie overgenomen. De tijd nemen om zelf punten voor te stellen levert resultaat op!

Klare taal

Een belangrijk aandachtspunt voor Mark is ervoor zorgen dat het JAP voor iedereen goed te begrijpen is. Bij ieder punt zou het meteen duidelijk moeten zijn wat er precies gedaan moet worden. Vaag omschreven doelen leiden tot problemen, er kan discussie ontstaan over de betekenis en het is moeilijk om te controleren of het doel nu al dan niet bereikt is.

Goede opvolging is een must

Een goed JAP is een mooi begin, maar zolang het enkel een plan op papier is, heeft het geen enkel nut. Om het JAP nuttig te maken moet je er een werkdocument van maken. Bij Lidl wordt maandelijks op de CPBW-vergadering nagegaan of de punten die voor die maand waren ingepland in het JAP ook daadwerkelijk werden gerealiseerd. Zo vermijd je dat de deadlines steeds maar weer verschuiven en er uiteindelijk geen klap gebeurt.

Voor elk wat wils

Zorg ervoor dat het JAP punten bevat rond veel verschillende thema's. Op die manier is het mogelijk om de problemen van heel wat collega's aan te pakken: van de kassierster die klaagt over een zere rug tot de magazijnier die wil dat er minder ongevallen gebeuren met de elektrische stapelaars. Zo gaat het JAP leven op de werkvloer.

Vinger aan de pols

Wanneer de collega's merken dat hun problemen effectief worden aangepakt, dan komen ze sneller naar je toe als er andere problemen opduiken. Zo kan je kort op de bal spelen en wordt het JAP een hulpmiddel dat jaar na jaar wordt aangepast aan de concrete noden van de collega's. Om de vinger aan de pols te houden organiseert de BBTK-delegatie eigen veiligheidsrondgangen in alle vestigingen: iedereen krijgt dus de kans om zijn of haar problemen te melden.

Duurzaamheid

Ook duurzaamheidsthema's worden bij Lidl regelmatig opgenomen in het JAP, dankzij de vakbondsafgevaardigden worden er niet langer schoonmaakproducten met bleekwater gebruikt en wordt er werk gemaakt van het doorgedreven sorteren van de verschillende afvalstromen (met duidelijke instructieposters). Lidl hecht trouwens veel belang aan een groen imago, dus kwamen er onder impuls van de directie ook zonnepanelen en gratis laadpunten voor elektrische wagens en fietsen. Uiteraard werkten de werknemersvertegenwoordigers hier ook graag aan mee.

Wat is een duurzame economie?

Een duurzame economie voldoet volgens het ABVV aan drie belangrijke voorwaarden: ze is klimaatneutraal, circulair en sociaal rechtvaardig.

Klimaatneutraal

De opwarming van de aarde vormt een grote bedreiging voor Vlaanderen. Een groot deel van Oost- en West-Vlaanderen ligt slechts enkele meters boven het zeeniveau en wordt dus bedreigd door de stijging van de zeespiegel. Bij een wereldwijde gemiddelde temperatuurverhoging van 4°C, zou de zeespiegel al met meer dan 8 meter stijgen. De binnenstad van Gent zou dan een eiland in de Noordzee worden!

Niet alleen de stijging van de zeespiegel vormt een bedreiging: de klimaatverandering zou ook zorgen voor meer regendagen en meer risico op overstromingen door rivieren die buiten hun oevers treden. De overgang naar een klimaatneutrale economie is dus onontbeerlijk om te vermijden dat het water ons binnenkort aan de lippen staat!

Meer info over het klimaatprobleem op:

www.klimaat.be (algemene info over klimaatverandering in België)

choices.climatecentral.org (simulaties en interactieve kaarten)

DOE MEE, WORD...

KLIMAAT KAMERAAD

Circulair

Het huidige economisch systeem is gebaseerd op een lineair productiesysteem: we ontginnen grondstoffen, we maken er producten mee en wanneer we het product niet meer nodig hebben, dumpen we het. Bovendien gebruiken we de producten ook niet efficiënt: een auto staat meer dan 90% van zijn levensduur geparkeerd, een boormachine wordt gemiddeld minder dan 15 minuten gebruikt in heel zijn levensduur, ... Nochtans gebruiken we tijdens de productie heel wat energie en heel wat grondstoffen, dat kan beter!

In een circulaire economie streven we naar gesloten materialenkringlopen, grondstoffen worden herwonnen en krijgen een nieuw leven in kwaliteitsvolle producten. Maar er is meer: in een circulaire economie worden voorwerpen efficiënter gebruikt door ze te delen, worden toestellen zo ontworpen dat ze makkelijker hersteld kunnen worden en behoren praktijken als geplande veroudering tot de verleden tijd.

Meer info over de circulaire economie op:

www.vlaanderen-circulair.be/nl

Sociaal rechtvaardig

Uiteraard is sociale rechtvaardigheid cruciaal voor het ABVV, het is een kernwaarde van onze van onze vakbond. Helaas is een groene economie niet automatisch een rechtvaardige economie en daarom is onze betrokkenheid bij de transitie (overgang) cruciaal. Als we wachten op initiatieven van de overheid of de bedrijven zelf, zullen de voorstellen vooral rekening houden met de winst voor de bedrijven, de begroting van de overheid en de concurrentie met andere landen. Voor het ABVV is een economie pas duurzaam als er kwaliteitsvolle, veilige en gezonde jobs zijn voor alle werknemers.

Hoe help ik mijn bedrijf duurzamer te worden?

De overgang naar een duurzame economie zal beslist niet van de ene op de andere dag gebeuren. Jouw idee hoeft dus helemaal niet het hele bedrijf te veranderen: veel kleine stappen in de goede richting zullen samen vaak meer teweeg brengen dan die ene grote sprong.

Stappenplan

Hoe ga je aan de slag om jouw bedrijf duurzamer te maken? Dit stappenplan zet je alvast op weg. Hieronder stellen we de grote stappen voor. Daarna zoomen we in op elk van die stappen.

- Stap 1: Maak een eerste doorlichting van jouw bedrijf met de **QuickScan**
- Stap 2: Ga op zoek naar meer **informatie**
- Stap 3: **Werk** je **JAP-punten** verder **uit** aan de hand van de extra informatie die je verzamelde in de vorige stap
- Stap 4: Zoek **bondgenoten** die je willen steunen (en eventueel helpen je JAP punten verder te ontwikkelen)
- Stap 5: **Stel** je **JAP punten** voor in het CPBW
- Stap 6: **Volg** de **uitvoering** van je JAP-punten verder **op**

Stap 1: QuickScan, een snelle milieudiagnose

De QuickScan zet je op weg om een eerste milieuoverzicht te maken van je bedrijf. Je maakt zo kennis met een aantal milieuthema's waar ondernemingen vandaag mee bezig zijn. Op deze manier krijg je een eerste idee van de situatie in jouw bedrijf.

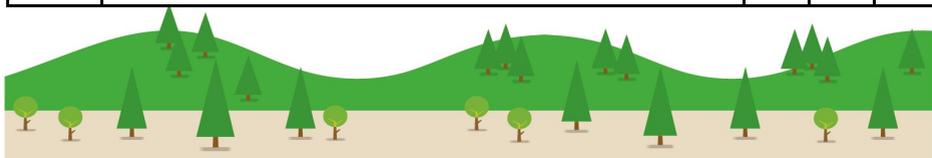
De QuickScan, hoe werkt het?

Beantwoord de vragen door het best passende antwoord aan te vinken: goed aangepakt (+), minder goed (-/+) of helemaal niet (-). Het kan dat het aandachtspunt niet van toepassing is in jouw bedrijf. Ga dan naar de volgende vraag zonder een kruisje te plaatsen.

		-	-/+	+
AFVALSTOFFEN GRONDSTOFFEN	De materiaalstromen (bijv. grondstoffen, afval) naar en van het bedrijf zijn in kaart gebracht			
	De milieu-impact van de gemaakte producten is gekend			
	Er zijn maatregelen om de productie van afval te verminderen en/of te voorkomen			
	Afval wordt gesorteerd			
	Het bedrijf gaat bewust om met materialen en primaire grondstoffen			
	Het bedrijf heeft een duurzaam aankoopbeleid			

		-	-/+	+
ENERGIE	Er is een energieaudit uitgevoerd			
	Het bedrijf heeft een energieboekhouding			
	Het bedrijf gebruikt energie uit hernieuwbare energiebronnen			
	Het bedrijf nam maatregelen om efficiënt om te gaan met energie of om energie te besparen			
	Het bedrijfsgebouw is geïsoleerd			
	De thermostaat staat op de juiste plaats in het bedrijf en wordt niet hoger ingesteld dan 19°C			
	Het bedrijf gebruikt restwarmte op het bedrijventerrein			
	Op het bedrijventerrein wordt hernieuwbare energie opgewekt			
	Er bestaat een lichtplan voor het bedrijf			
	Het personeel krijgt een opleiding energiezuinig werken			
	Alle lekken van perslucht worden onmiddellijk opgelost			
WATER	De hoeveelheid gebruikt water wordt bijgehouden			
	Ik ken de samenstelling en risico's van het afvalwater			
	Alle waterlekken worden onmiddellijk gedicht			
	Er werden waterbesparende maatregelen genomen			
	Regenwater vervangt het gebruik van grondwater			
	Er is een gesloten waterkringloop voor het proceswater			
	Afvalwater wordt hergebruikt			
Iedereen heeft toegang tot drinkwater uit de kraan				

		-	-/+	+
HINDER GEZONDHEID	Ik ken de kwaliteit van de binnenlucht			
	Ik ken de gevaarlijke stoffen op het werk			
	Het bedrijf vermijdt het risico op geluidsoverlast			
	Het bedrijf vermijdt het risico op bodemvervuiling			
	Er bestaat een preventieplan voor accidentele vervuiling			
	Het bedrijf vermijdt het gebruik van gevaarlijke stoffen			
	Het bedrijf vervangt de gevaarlijke stoffen door milieuvriendelijke alternatieven			
PARTICIPATIE COMMUNICATIE	Elk jaar worden de collega's door de vakbond gevraagd over de vergroening van de werkplek.			
	Collega's kunnen bij de syndicale ploeg terecht met klachten i.v.m. milieu			
	Er bestaan werkgroepen rond het milieu binnen en buiten het bedrijf waar alle mogelijke betrokkenen (bvb. buurtbewoners) inspraak hebben			
	Mijn collega's zijn zich bewust van de milieuitdagingen			
	De verslagen van de milieucoördinator wordt besproken in het CPBW			
	Klachten van buurtbewoners worden behandeld			
	Milieu is een vast agendapunt op het CPBW			

MOBILITEIT	Het bedrijf heeft een bedrijfsvervoerplan waarin alternatieven beschreven worden (carpoolen, openbaar vervoer, ...)			
	In plaats van een bedrijfswagen krijgen de collega's een mobiliteitsbudget			
	Iedereen die binnen een straal van 7 km woont, komt met de fiets			
	Er zijn douches voor de fietsers			
	Fietsers krijgen een fietsvergoeding			
	Er bestaat een carpoolregister en een carpoolparking			
	Het bedrijf kiest voor transportmiddelen met een lage milieuoetadruk (bvb. trein, boot, ...)			

Score:	(+) Goed	(-/+) Min of meer	(-) Helemaal niet goed

Wat nu?

Wat ook de eindscore is die je uiteindelijk geeft aan de situatie in je bedrijf, er is altijd ruimte voor verbetering. Meer zelfs: het is absoluut nodig om te blijven verder werken aan de vergroening van onze economie!

Deze score is maar een eerste stapje om een beeld te krijgen van de kansen die voor het grijpen liggen... Als veel vragen onbeantwoord bleven, kan je dit meenemen naar de volgende stap en nadien verder aanvullen.

Stap 2: Informatie verzamelen

Om een idee uit te kunnen werken, heb je uiteraard heel wat informatie nodig, die kan je langs verschillende wegen verzamelen.

Collega's

Jouw collega's op de werkvloer kunnen een belangrijke inspiratiebron zijn om jouw bedrijf te helpen vergroenen. Doordat zij, net als jou, met hun twee voeten in de dagelijkse realiteit van de werkvloer staan, zien ze — net zoals jij — vaak mogelijkheden om materialen of energie te besparen die het management nooit zou opmerken.

Natuurlijk is het een goed idee om op de hoogte te zijn van de problemen waar collega's mee zitten. Soms is het mogelijk om een en ander met elkaar te verbinden en zo twee vliegen in een klap te slaan! Denk bijvoorbeeld aan het vervangen van een oude machine die erg belastend is voor de rug van de operatoren door een nieuw model dat niet alleen veel minder energie verbruikt, maar ook nog eens het werk van de collega's minder belastend maakt.

Milieucoördinator of preventie-adviseur

De milieucoördinator en de preventie-adviseur beschikken over heel wat informatie over het milieu en welzijn op het werk. Bovendien is communicatie over het milieu/welzijn ook een deel van hun job. Aarzel dus niet hen vragen te stellen!

Documenten

Leden van het CPBW (of de syndicale delegatie als er geen comité is) hebben het recht op heel wat informatie rond milieu: zo zijn er het integraal milieujaarverslag (IMJV) dat informatie bevat over afvalstoffen, energie, waterlozingen en emissies in de lucht en het jaarverslag van de milieucoördinator dat informatie bevat over de activiteiten en adviezen van de milieucoördinator. Beide documenten bevatten heel wat informatie vinden die van pas kan komen bij het uitwerken van jouw punten voor het JAP.

Meer info over de informatie waar je als werknemersvertegenwoordiger in het CPBW recht hebt, vind je onder andere in onze brochure "Eerste hulp bij syndicaal milieuoverleg" (http://www.vlaamsabvv.be/files/2016_Eerste-Hulp-Bij-Overleg-Milieu.pdf)

Stap 3: JAP-punten uitwerken

Op basis van de informatie die je verzamelde in de vorige stappen, kan je nu aan de slag om je punten voor het JAP uit te werken.

In het ideaal geval passen deze punten binnen een syndicale strategie om jouw bedrijf duurzamer te helpen worden.

In een duurzaam bedrijf is er een evenwicht tussen drie verschillende belangen:

- de belangen van de **werknemers (people)**

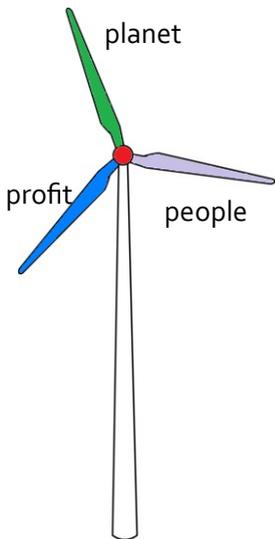
Het gaat hier zowel om materiële zaken zoals loon als over bijvoorbeeld welzijn, arbeidsduur, werkzekerheid en de balans tussen werk en vrije tijd.

- de belangen van de **planeet (planet)**

Hierbij is het belangrijk ook rekening te houden met de gevolgen op lange termijn. Soms kunnen beslissingen die een gunstig effect hebben op korte termijn uiteindelijk op lange termijn verkeerd uitdraaien voor de planeet omdat ze bijvoorbeeld de ontwikkeling van nog betere technologie remmen. Bijvoorbeeld: investeringen in energie-opwekking met aardgas die een investering in zonne-energie afremt.

- de **economische belangen** van het **bedrijf (profit)**

Hier moet je verder kijken dan enkel maar de bedrijfswinst. Het kan ook

gaan om efficiëntie, het bedrijfsimago of over de concurrentiepositie tegenover andere bedrijven in de sector.

Om je bedrijf duurzamer te helpen worden probeer je bij voorkeur een syndicaal project te ontwikkelen dat deze drie belangen aan elkaar koppelt. Dit kan je symboliseren met een windmolen (zie illustratie). Jij en de andere ABVV militanten vormen de rode kern van de rotor. De drie belangen vormen de drie rotorbladen. Om de molen in beweging te krijgen zorg je er best voor dat alle drie de wieken samen een zetje krijgen. Er is met andere woorden best een win-win-winsituatie, waarbij er op alle drie de vlakken winst is.

Een voorbeeld: een bedrijf spaart energie uit door de oude verlichting te vervangen door led-verlichting.

Een deel van de uitgespaarde kost wordt gebruikt om maatregelen te nemen om het werk werkbaarder te maken voor de werknemers. Winst voor de planeet want er wordt minder CO₂ uitgestoten, winst voor het bedrijf want er zijn minder kosten voor energie en winst voor de werknemers want het werk wordt makkelijker te dragen.

Het is niet eenvoudig om binnen het kader van het JAP al meteen punten te vinden die zo'n triple-win creëren maar dat is ook niet erg. Als je er via het JAP al in slaagt om een duwtje te geven aan één van de wieken van de windmolen, dan kan je op een ander overlegmoment misschien die beweging gebruiken om vooruitgang te boeken op een ander terrein. Zoals we al gezegd hebben: alle beetjes helpen!

Om je te helpen met de inhoudelijke uitwerking van je JAP-punten, zal er in de zomer nog een tweede handleiding uitkomen in het kader van deze JAP-campagne met thematische fiches die je kunnen inspireren.

Stap 4: Bondgenoten zoeken

Om je voorstellen ook daadwerkelijk in het JAP te krijgen, zal je niet enkel de steun nodig hebben van jouw militanten, maar ook van andere betrokken partijen. Hierbij richt je je best op betrokkenen die je effectief kan overtuigen. Van de grootste tegenstander van jouw voorstellen een voorstander maken is aartsmoeilijk, neutrale betrokkenen overtuigen is al stukken eenvoudiger, concentreer je dus eerst op de mensen die het makkelijkst te overtuigen zijn !

Op het vlak van bondgenoten hangt er veel af van de bestaande krachtsverhoudingen in jouw bedrijf en de verstandhouding tussen de betrokken partijen. Hieronder ontdek je een aantal tips die kunnen helpen bij het vinden van steun voor je voorstellen.

Collega's van de andere vakbonden: zowel het ACV als het ACLVB, willen ook een rechtvaardige transitie naar een duurzame economie. Hun delegees kunnen dus bondgenoten zijn voor het opnemen van jouw duurzaamheidspunten in het JAP.

De milieucoördinator en/of de preventie-adviseur: de milieucoördinator en preventie-adviseur hebben allebei (in principe) een onafhankelijke rol, waarbij ze hetzij het milieu hetzij het welzijn van de werknemers centraal moeten stellen. Jouw voorstellen die het bedrijf milieuvriendelijker maken of die het welzijn op het werk verbeteren moeten dus op hun medewerking kunnen rekenen.

Externe bondgenoten: dat zijn bondgenoten van buiten je bedrijf. Voor de hand liggende bondgenoten zijn ABVV-delegees van andere bedrijven die je kunnen inspireren met voorbeelden uit hun bedrijf en de ondersteunende diensten van het ABVV zoals het milieuteam. Maar externe bondgenoten kunnen ook minder voor de hand liggend zijn: het kan gaan om buurtbewoners, klanten, studenten, milieuorganisaties, ... Heel wat mensen zijn vragende partij voor een duurzamere economie en kunnen jou helpen bij het uitwerken van je punten of je extra argumenten geven om de werkgever te overtuigen!

Stap 5: Overleg in het CPBW

Advies geven over het JAP is een taak van het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW). Als er op jouw bedrijf geen CPBW is, dan gaat die bevoegdheid over naar de syndicale afvaardiging.

Om de kans te vergroten dat jouw JAP punten worden opgenomen, wacht je best niet tot jouw werkgever op 1 november met een voorstel komt. Je kan het meest invloed uitoefenen als je je eigen JAP punten al aanbrengt wanneer het JAP van de werkgever nog niet klaar is. Op die manier kan je mee de agenda bepalen!

Wettelijk vastgelegde procedure

- Voor 1 november: de werkgever stelt een ontwerp op

Het ontwerp van het JAP moet door de werkgever overgemaakt worden aan het CPBW of de syndicale delegatie

- Tussen 1 november en 31 december: overleg

In deze periode kan het CPBW (of de delegatie) het ontwerp bespreken en adviezen uitbrengen. Hiervoor kunnen extra vergaderingen van het CPBW nodig zijn, die kunnen aangevraagd worden op verzoek van één derde van de werknemersvertegenwoordigers. Vraag tijdig extra vergaderingen aan als dit nodig is want op 1 januari treedt het JAP sowieso in werking.

- Vanaf 1 januari: het jaarlijks actieplan treedt in werking

Het JAP moet door de preventieadviseur bekendgemaakt worden. De preventieadviseur moet ook maandelijks een stand van zaken geven over de vooruitgang van het JAP.

Tip: zorg ervoor dat voor alle JAP-punten een concrete timing wordt voorgesteld en er verantwoordelijken worden aangewezen. Op die manier kan je de vooruitgang van het JAP beter opvolgen en de verantwoordelijken aanspreken.

De duurzaamheidsdoelen van de VN als argument

Veel bedrijven pakken er nu al mee uit dat ze duurzaamheid hoog in het vaandel dragen, al blijft dit in de praktijk meestal beperkt tot het nemen van een aantal kleine pr-maatregelen. Je kan dit echter wel als argument gebruiken als je in je JAP-punten voorstellen doet die het bedrijf duurzamer maken.

De definities van duurzaamheid kunnen nogal verschillen, nochtans bestaat er een internationaal aanvaarde ruime definitie. In 2015 keurden de 193 lidstaten van de Verenigde Naties 17 Sustainable Development Goals (SDG's) of duurzame ontwikkelingsdoelen goed. Deze SDG's zijn de opvolger van de Millenniumdoelen en zouden moeten leiden tot een meer duurzame wereld tegen 2030.

Zo vragen de SDG's onder andere om werk te maken van:

- betaalbare en duurzame energie
- waardig werk en economische groei
(het gaat hier om groei die niet ten koste van de planeet gaat)
- duurzame steden en gemeenschappen
(inzetten op openbaar vervoer, betere luchtkwaliteit,...)
- verantwoorde consumptie en productie
(de circulaire economie past in dit plaatje)
- klimaatactie

Je kan deze SDG's dus gebruiken als een extra argument om je baas te proberen overtuigen van jouw duurzame JAP punten. Er zijn ook werkgeversorganisaties die deze SDG's promoten. Misschien kan dit argument dus net dat laatste duwtje geven dat nodig is om je punten in het JAP te krijgen.

Meer info over de andere duurzame ontwikkelingsdoelen (bijvoorbeeld rond ongelijkheid en armoede) kan je vinden op www.sdgs.be

Wat (wettelijke) achtergrond

Het jaarlijks actieplan maakt deel uit van het preventiebeleid dat bedrijven moeten voeren in het kader van de codex welzijn op het werk. Het JAP is hierbij sterk gelinkt aan het globaal preventieplan (GPP).

Globaal preventieplan (GPP)

(Codex Welzijn op het Werk, Titel I, Hoofdstuk III, artikel 10)

Het GPP is een vijfjarenplan dat de werkgever opstelt waarin het preventiebeleid van het bedrijf vorm krijgt. Het plan moet afgestemd zijn op de grootte van de onderneming en de aard van de risico's op het bedrijf.

Het globaal preventieplan moet gebaseerd zijn op de resultaten van de risicoanalyse. Op basis van deze resultaten worden preventiemaatregelen voorgesteld die de werknemers maximaal beschermen tegen de vastgestelde risico's. Omdat het meestal onmogelijk is om alle maatregelen in één keer uit te voeren, worden hierna prioritaire doelstellingen aangeduid. Hierbij vermeldt men op welke termijn deze doelstellingen gerealiseerd moeten worden. De doelstellingen uit het GPP worden nadien verder geconcretiseerd in activiteiten en opdrachten waarvoor middelen moeten worden voorzien en verantwoordelijken worden aangeduid. Tot slot bevat het GPP ook de criteria die worden gehanteerd om te bepalen wanneer het GPP moet worden aangepast en informatie over de manier waarop het GPP wordt geëvalueerd. Wijzigingen aan het GPP moeten steeds worden voorgelegd aan het CPBW (Codex, T I, H III, art. 12)

Jaarlijks actieplan (JAP)

(Codex Welzijn op het Werk, Titel I, Hoofdstuk III, artikel 11)

Het jaarlijks actieplan ter bevordering van het welzijn op het werk is gebaseerd op het GPP en bepaalt de prioritaire doelstellingen voor het volgende dienstjaar. Het vermeldt de acties die concreet zullen worden ondernomen, de middelen die hiervoor worden voorzien en de verantwoordelijken. Het JAP bepaalt ook de wijzigingen die aan het GPP moeten worden aangebracht ten gevolge van gewijzigde omstandigheden, ongevallen en incidenten, het jaarverslag van de Dienst Preventie en Bescherming en adviezen van het comité. Het JAP moet twee maanden voor de start van het nieuwe dienstjaar voorgelegd worden aan het CPBW (of de syndicale delegatie).

Stap 6: Opvolging

Als jouw voorstellen in het JAP werden opgenomen is dat slechts het begin van het traject. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat jouw JAP punten geen dode letter worden. Hou dus goed de **timing in het oog** die in het JAP werd vooropgesteld en vraag systematisch uitleg over de status van het JAP-punt rond de vooropgestelde deadline.

Als de vooropgestelde timing niet wordt gehaald, vraag dan zeker naar de oorzaak van het uitstel en vraag een realistisch nieuw doel te stellen. Probeer er zo mee voor te zorgen dat punten niet steeds weer uitgesteld worden.

KLIMAATKAMERAAD.BE

Vorming en Ondersteuning

Vorming

Heeft deze handleiding je interesse om syndicaal te werken rond milieu- en duurzaamheid opgewekt? Dan is vorming zeker iets voor jou. In de vorming krijg je actuele informatie, oefen je belangrijke vaardigheden en kan je leren uit de ervaringen van collega-militanten en delegees in andere bedrijven!

Voor vorming kan je terecht bij de interprofessionele vormingsdienst van het Vlaams ABVV, Vorming & Actie. Sommige centrales organiseren ook zelf vormingen.

Meer informatie over vormingen in jouw gewest vind je op:

www.vlaamsabvv.be > voor militanten > vorming

Andere publicaties van het milieuteam

In deze publicaties vind je informatie die je kan helpen bij het opbouwen van een syndicale milieuwerking.

- Eerste hulp bij syndicaal milieuoverleg je bedrijf, 24 blz.
<http://www.vlaamsabvv.be/art/pid/26729/Eerste-Hulp-bij-syndicaal-milieuoverleg-in-je-bedrijf.htm>
- Milieubevoegdheden van het CPBW, 20 blz.
<http://www.vlaamsabvv.be/art/pid/14312/Milieubevoegdheden-van-het-CPBW.htm>
- Het jaarverslag van de milieuoördinator, 28 blz.
<http://www.vlaamsabvv.be/art/pid/14314/Jaarverslag-van-de-milieuco%C3%B6rdinator.htm>

Nog meer publicaties vind je via:

www.vlaamsabvv.be > voor militanten > milieu & energie > publicaties

Contactgegevens milieuteam

In deze brochure vind je algemene informatie die je kan gebruiken om rond duurzaamheid te werken in jouw bedrijf. Je zal jouw werking echter wel moeten afstemmen op de specifieke situatie in jouw bedrijf, geen twee bedrijven zijn immers gelijk!

Het eerste aanspreekpunt voor jouw syndicale vragen en bij problemen is jouw secretaris, maar voor specifieke milieu-vragen kan je terecht bij het milieuteam van het Vlaams ABVV.

Dienst Vorming en Ondersteuning Milieu

Vlaams ABVV

Hoogstraat 42 - 1000 Brussel

telefoon: 02 / 506 82 35

mail: milieu@vlaamsabvv.be

Word klimaatkameraad!

Een duurzame toekomst is nog steeds mogelijk, met de klimaatkameraad-campagne willen we de komende jaren onze rol spelen in een rechtvaardige omslag. Alternatieven in elkaar haken, het sociaal weefsel versterken, uitproberen, experimenteren, ervaringen delen, stap voor stap vooruitgaan en allianties aangaan voor alternatieven. Met alle klimaatkameraden vormen we een netwerk dat ervaringen uitwisselt en bouwt aan een betere wereld.

Hoe meer klimaatkameraden, hoe meer klimaatvreugde.

Schrijf je in en word klimaatkameraad:

www.klimaatkameraad.be

Vlaanderen
verbeelding werkt

een sterke vakbond is
broodnodig

VLAAMS

ABVV